

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

El periodisme és una activitat central en la percepció que gran part de la ciutadania té del món i, alhora, és una professió que afronta crítiques contínues de la gestió de la informació que en fan els seus professionals.

Malgrat els dèficits amb què es pot dur a terme la vocació d'informar, i d'indubtables casos de falta a la veritat o de cessió als interessos de grups polítics o econòmics, l'Associació de Periodistes del Garraf reivindica que només un periodisme ben exercit, d'actitud inclusiva respecte els diversos punts de vista i que atengui a qüestions d'interès per a la ciutadania pot fomentar els processos democràtics en marxa a les societats contemporànies. El prestigi de l'activitat periodística és indissociable del respecte de tots els actors socials als drets de llibertat d'informació i de pluralisme polític així com de l'autoexigència dels professionals del sector, en qualsevol que sigui l'àmbit que treballin (internacional, estatal, nacional, comarcal i local).

Els i les periodistes hem de comprendre el paper social que juga la professió en la democratització de les relacions socials i hem d'estar a l'altura de les circumstàncies, de la mateixa manera que les institucions públiques i la societat en el seu conjunt han de contemplar la professió des d'aquesta perspectiva i vetllar per tal que el periodisme pugui exercir-se de manera adequada.

REPRESTIGIAR EL PERIODISME, UN EXERCICI DEMOCRÀTIC

Davant l'actual desprestigi de la professió periodística, fomentat tant per les restriccions que les empreses periodístiques imposen als treballadors, com per la pressió creixent dels grups polítics sobre els professionals, pel progressiu distanciament que molts col·lectius socials expressen respecte les institucions oficials i el desenvolupament de l'amateurisme informatiu a través d'Internet i les xarxes socials, a més d'un sistema econòmic que amenaça a reduir el paper del periodista a un agent econòmic que fabrica un producte de consum (per bé que de caire informatiu), l'Associació de Periodistes del Garraf defensem la centralitat de la tasca periodística per a possibilitar una societat

que s'apropi als principis promulgats per la democràcia. I és que sense una ciutadania ben informada, des d'una pluralitat de perspectives sotmesa al principi del rigor, no pot sostenir-se l'exercici democràtic. Una persona només pot escollir en tant que coneix bé les opcions de què disposa, i la responsabilitat d'informar d'aquestes opcions recau en les i els periodistes.

Des de l'Associació de Periodistes del Garraf considerem que cal que totes les institucions públiques i privades, així com els ciutadans -amb el seu poder de decisió de consum i de difusió d'opinió- donin suport a un periodisme de qualitat que aposti per la imparcialitat, l'obertura de punts de vista i la inclusió de tots els grups socials en les informacions publicades. Així mateix, els periodistes ens atribuïm la responsabilitat de bastir informació de qualitat, útil per a les decisions que ha de prendre la ciutadania, i que sintonitzin amb les preocupacions de les persones, i no només de les institucions rectores de l'ordre polític i econòmic. La tasca del periodista és vital per al debat públic tant en l'àmbit internacional com en l'estatal, el nacional, i el comarcal i local.

PERIODISME, OPINIÓ PÚBLICA, I MEDIACIÓ ENTRE GRUPS D'INTERÈS

Les i els periodistes som el conjunt de persones que seleccionen i sotmeten a debat, a través dels mitjans de comunicació, els temes que centraran les agendes de l'actualitat (política, econòmica, cultural, social...) de cara a les administracions, els agents particulars i l'opinió pública. A més de centrar l'atenció de la població en un conjunt de fets i actors socials, els i les periodistes també construeixen de manera molt específica aquests temes, escollint com a fonts els actors que són autoritzats a emetre les seves visions, atribuint causalitats i responsabilitats als fets, validant unes versions per sobre d'altres, donant visibilitat o no a col·lectius i aspectes perifèrics d'un fet, donant més o menys prioritat als temes; en definitiva, enfocant i emmarcant de maneres molt diverses el conjunt de fets seleccionats.

En síntesi, la professió periodística és l'encarregada, en les societats democràtiques, de mitjantçar entre els diferents agents de la societat per construir informacions del món que responguin a criteris, si no d'objectivitat,

sí d'imparcialitat. Però de vegades les condicions de treball o la disponibilitat de temps d'investigació i d'elaboració de la informació, així com la pressió institucional, impossibiliten la redacció de peces rigoroses, contrastades, contextualitzades i amb diversitat de punts de vista. Aquestes pressions s'exerceixen de manera especialment contundent en períodes d'alt valor estratègic per determinats grups d'interès, com ara les jornades pre-electoral, en què s'imposen les quotes de representació en funció dels resultats previs i, per tant, s'obliga a les i als periodistes a contribuir a reproduir la situació establerta en lloc de prioritzar el valor de noticiabilitat i l'interès públic de les notícies. Així mateix, és freqüent que les fonts 'oficials' rebin molta més atenció que la resta, i que les entitats amb potents equips o gabinets de comunicació aconseguixin un ressò molt més significatiu que d'altres de la mateixa importància, ja que els professionals d'aquests gabinets faciliten la feina dels periodistes, coneixent les restriccions de les seves rutines i les seves necessitats informatives. Per això, tot i que ens sembla legítima la voluntat de diferents institucions oficials i no oficials d'aconseguir presència als mitjans de comunicació, els i les periodistes hem de fer valdre el criteri periodístic per davant d'aquestes consideracions.

Això vol dir que les i els periodistes hem d'oferir al lector una imatge no restrictiva de la realitat ni que en beneficiï sectors específics; hem de ser capaços de mostrar les diferents perspectives i punts de vista que versen sobre fenòmens d'interès públic. Es tracta que la informació beneficiï al conjunt de la societat i no només a sectors determinats, i que sigui una eina per fer efectius els mecanismes democràtics i el pensament crític i no al contrari, un mecanisme per tal d'aplanar el camí a mesures polítiques, ni per vendre més exemplars d'un diari o per aconseguir més quota de pantalla, ni per legitimar els interessos de *lobbies* de poder o colors polítics específics. Amb això no neguem, en cap cas, que cada capçalera, canal, emissora o portal digital pugui emparar-se en una línia editorial pròpia, però sí que ens refermem en que cap línia editorial no pot vulnerar els principis ètics de la professió periodística (recollits, entre d'altres documents, al Codi Deontològic del Col·legi per Periodistes de Catalunya) ni obstruir una informació plural, contrastada i veraç.

CRISI ECONÒMICA, RETALLADES I POLIVALÈNCIA

Els obstacles amb què ens trobem els i les periodistes a l'hora de publicar informació de qualitat s'agregen amb la crisi econòmica vigent i les mesures que els mitjans de comunicació apliquen sense tenir en compte el deteriorament de la informació, com ara la reducció de les plantilles, la supressió de les especialitzacions i l'escurçament del temps de treball sobre cada peça o cas. La progressiva precarietat s'afegeix a un procés que ja estava en marxa i que, sota l'excusa de la convergència multimèdiàtica, obliga les i els periodistes a realitzar diverses tasques de manera simultània, fent difícil que tots els aspectes puguin fer-se amb la cura i el rigor requerits. L'assumpció per part dels periodista de les tasques dels fotògrafs és una de les pràctiques més esteses al nostre paisatge mediàtic proper, que obliga els professionals de la informació a exercir l'intrusisme professional per sobre dels fotògrafs i que, per exercir-se simultàniament amb la tasca de recollida d'informació no sempre permet un treball editorial sobre les imatges. Això genera un empobriment de la riquesa semàntica i informativa de les imatges periodístiques i desbanca professionals com els fotoperiodistes o periodistes gràfics. El cas s'agreuja quan els periodistes han de gravar en vídeo, enregistrar so, fer fotografies, i redactar la informació -de manera simultània-, una pràctica cada cop més freqüent especialment en els mitjans d'abast local i comarcal, o en els que disposen de menys recursos o volen estalviar-ne més despesa econòmica.

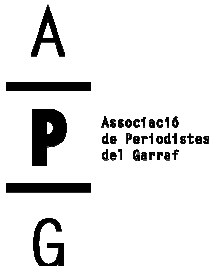
La pèrdua de la qualitat informativa no passa desapercebuda per a la ciutadania, que els darrers anys ha deixat de pagar per la informació (dada perceptible en la caiguda de les vendes de diaris). Mentre la publicitat sufragava els diaris i els altres mitjans (una tendència especialment forta als anys vuitanta i noranta del segle passat, que després faria aparèixer la premsa gratuïta), no era visible la deprecació del producte periodístic per part del públic; pot dir-se que l'anunciant era tan *target* del mitjà com ho eren els lectors o espectadors. Ara que amb la crisi s'han reduït les aportacions publicitàries als mitjans de comunicació i es fa necessari que la ciutadania estigui disposada a pagar per una informació de qualitat, es revela la poca valoració que rep la premsa en general. A aquesta deprecació hi contribueix la percepció de la ciutadania que es pot trobar una gran quantitat d'informació assimilable a la periodística per Internet de manera gratuïta. Les i els

periodistes hem de produir informació de qualitat que la ciutadania percebi com un bé útil i necessari que mereix un cost, ja sigui a càrrec dels pressupostos de les administracions (en el cas dels mitjans de titularitat pública) o de les inversions particulars (en el cas dels mitjans de titularitat privada).

CLAUS DE FUTUR: EN DEFENSA DEL PERIODISME

Per tot això cal que les institucions públiques i privades compreguin que promoure una bona tasca periodística és beneficiós per al conjunt de la societat, i cal evitar que els interessos corporatius passin per damunt de la tasca periodística. Garantir el dret a la informació, a la llibertat d'opinió i el pluralisme polític i social és tasca de les corporacions públiques i empreses privades que regulen els mitjans de comunicació de qualsevol àmbit i abast, seguint els paràmetres establerts en la Llei de Comunicació Audiovisual de Catalunya. Cal crear -en cas que manquin- o tornar a consensuar -si ja hi són- els Estatuts de Redacció de cada mitjà que han de protegir el lliure exercici professional, i aquests documents han de redactar-se amb la participació de representants dels treballadors i gestors dels mitjans i, no cal dir-ho, han de fer-se valdre al dia a dia de la pràctica professional. Així mateix, cal treballar -i és responsabilitat dels gerents dels mitjans i dels equips de govern locals i regionals- per abolir les situacions de precarietat laboral dels periodistes, evitant l'abús de contractes d'obra i servei, o de becaris en pràctiques, i regulant que les jornades de treball siguin adequades a la feina requerida i a fer-la compatible amb les vides personals.

Davant l'escepticisme i la desconfiança expressats per amplis sectors respecte la tasca dels i les periodistes cal que hi hagi un esforç conjunt que, si no impulsi, almenys permeti, un periodisme de qualitat que ha d'informar la societat de tots aquells aspectes sensibles, a partir d'oferir diversos punts de vista en un contrast adequat, amb l'emergència d'aquelles veus que tenen menys presència en el món institucional però que són igualment participants de l'actualitat de la qual es vol informar i que disposen de solucions elaborades des d'altres posicions a les hegemòniques.

Només amb periodisme de qualitat l'opinió pública recuperarà la confiança en la professió periodística i s'obriran espais per a una democràcia informada. Els periodistes del territori, constituïts en l'Associació de Periodistes del Garraf, ens fem responsables de la defensa d'un periodisme independent, plural i rigorós.

Vilanova i la Geltrú, 23 de novembre del 2011

Edifici Neàpolis
Rambla de l'Exposició, 61-69
08800 Vilanova i la Geltrú

Tel. 93 657 12 21
info@periodistesgarraf.org
www.periodistesgarraf.org
www.facebook.com/periodistesgarraf
www.twitter.com/Periodistes_APG